

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANACH.

<p><i>Predplatná cena:</i> Na celý rok 2 zl. — kr. Na pol roka 1 > — > Na štvrt roka — > 60 > Jednotlivé číslo 4 kr.</p>	<p>Spisujú a vydávajú: MIKULÁŠ LEPSÉNYI a GERHARD NÉMETH. Hlavný spolupracovník: FRANTIŠ BLESZKÁNY.</p>	<p><i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti VIII. ker., Práter-úlica 44. sem sa majú posielat predplatky, jako i do- pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.</p>
--	--	---

Kúkol sejací diabol.

Ježko L'udák: Milostivý Pane, môžete orať, brániť, siať; zrna predsa nebudete mať, zakaiaľ neodklúдите toho diabla kúkol sejacého. (Ten pluh je význakom katolíckych pohybov).

Krešťania! kupujte len u krešťanov!

Kreštania prebudzte sa!

Tu je čas, v ktorom ukázať máme, že sme kreštania. Blížia sa abligátske volby, pri ktorých dokázať máme, že sme nie nerozumné zvory, lež že sme rozumní ľudia, kreštania, hotoví vyznať presvedčenie svoje, pamätajúc na slová Božského Spasiteľa, že „kto zapre ma pred ľuďmi, toho i ja zaprem pred Otcom mojím, ktorý je v nebesiach.“

Nuž, či môžeme dať hlas náš tým svobodárom, ktorí v tom vidia svobodu, keď učenie kreštianske sa nič nepokladá sa, a ebo keď kreštanstvo rovným činia s pohanstvom? Nie, nikdy nemôžeme, nikdy nesmieme zapreť sväté presvedčenie naše.

My máme byť kreštanmi nielen slovom, nielen na papieri, lež i skutkom. „Nie každý, kto hovorí: Pane! Pane! lež kto činí vôľu Boha, ten vojde do kráľovstva nebeského,“ tak hovorí sladký náš Spasiteľ. Nuž, či činíš vôľu Božiu, jestli pri volbe hlasuješ na toho, kto pracuje na znížení náboženstva, kto napomáha beznáboženstvu a na prosby tvoje nič nodbajúc, také zákony odhlasuje, ktoré protivia sa presvedčeniu tvojmu? Nie! Len vtedy si skutočným kreštanom, keď skutkom, keď hlasom tvojím zastaneš presvedčenie tvoje, keď nedaš hlas svoj tým, ktorí kreštanstvo rovným činia s novomôdnym pohanstvom.

My máme činiť vôľu Božiu a zachovávať prikazy Božie. Čo je vôľa Božia, to učí nás Kristus a jeho cirkev, ale nie tí páni, ktorí svobodu beznáboženstva odhlasovali a pri tom v prsia bijú sa volajúc: my sme opravdoví kreštania.

My máme milovať vlasť našu pozemskú, ale ešte viac milovať máme večnú vlasť našu nebeskú. Musíme poslúchať zákony ľudske, avšak ešte viac poslúchať musíme Boha a zákony Jeho, bez ktorých niet spásy, niet večného života. Jestli zákony ľudske protivia sa zákonom Božským, usilovať sa musíme zákonnou cestou, aby sme zákony ľudske so zákonmi Boha do súhlasu priviedli. Toto žiada si, za toto bojuje ľudová strana pod heslom: za Boha, za kráľa a za vlasť!

Nasledujte teda prápor ľudovej strany. Varujte sa falošných prorokov, ktorí za nič pokladajú Boha a náboženstvo, a vlasť len za dojnú kravu považujú. Ukážte kreštianski bratia, že ste svobodní občania svobodnej krajiny. Tu je už čas, aby sme dokázali, že sme nie otroci, lež zákonom zabezpečené práva požívajúci občania Uhorska. Tu je čas, aby sme shodili jarmo liberálov, ktorí nahama šliapu zákony, svobodu a ústavné práva občianske, ktorí tak

chovajú sa oproti nám, ako oproti zverom. Za nepriateľov vlasti vyhlasujú nás, ktorí kráľovi a vlasti uhorskej lásku a vernosť prisaháme.

Považujú nás za bezprávnych poddaných, akoby sme len farchy snášať mali a uhorským zákonom poistené práva žiadať si nesmeli. Tak chovajú sa, ako keby pre nich trestného zákona nebolo. Celkom po turecky zachádzajú s nami, akoby sme nie vo svobodnom Uhorsku, lež v Asii bývali.

My našimi mozolmi udržujeme jak obecné, mestské a stoličné domy, tak aj ministerské paláce. My svedomito splacať chceme daň krajinskú, v uctivosti chceme mať zákony a vrchnosti naše, lež právo máme žiadať, aby i vrchnosti a úrady v uctivosti mali práva naše.

Úrady nie sú na to, aby nás sľubami a hrozbami hnali sťa baranov na liberálnu stranu. Úrady brániť majú občiansku svobodu, aby každý občan svobodno hlasovať mohol, keď chce na liberála, alebo keď chce na ľudovú stranu. A čo vidíme? Župani, podžupani, služnovci, notári, matrikári a rychtári úradnú moc a postavenie svoje ku kortešačke nadužívajú. Sľubujú, hrozia, strašia, naháňajú svobodných občanov a zabúdajú, že nie sú platení mozolmi našimi preto, aby nás o svobodu olúpili, lež aby svobodu našu zastávali. Majú byť svedomitými úradníkmi, a nie divými kortešmi.

Ošklivé je to, keď vrchnosti a úrady tak sa chovajú, akoby krajina len im patrila; akoby boli len úradníci tu, a nie aj iní daň platiaci občania: akoby vrchnosti v árende mali celú krajinu a občanov.

Niet zákona, ktorý by nám kázal, len na toho kandidáta hlasovať, ktorého nám vrchnosti odporúčajú. Ba máme zákony, ktoré prísno zakazujú vrchnostiam, nátlak a násilenstvo činiť pri volbách. Žiaden slúžny nemá právo nútiť nás na liberálnu stranu.

Darmo bude sa vám vyhrážať slúžny alebo notár. Takým vyhrážajúcim hrdinom len to treba povedať, aby hrozbu a strašenie svoje pred dvoma svedkama opakoval; uvidíte, že hneď iráč obráti, ponevác vie, že zákon žalárom a peňazitou pokutou hrozí tomu úradníkovi, ktorý hrozbou alebo sľubom prekáža svobodu volby.

Veď 187-ý paragraf trestného zákona takto znie: „Ten úradník, ktorý úradným skutkom alebo sľubom usiluje sa daktorého voliča nútiť, aby hlasoval na istého kandidáta, alebo proti nemu, trestať sa má žalárom až do dvoch rokov.“ Tak tiež i 187-ý paragraf šest me-

sačným žalárom a pokutou 200 zl. hrozí **všetkým**, ktorí pri voľbách násilensvom, alebo hrozbou prekážať chcú svobodu volebného práva. Dľa 185. paragrafu spomenuteho zákona šesť mesačným žalárom a pokutou až po tisíc zlatých trestaný má byť ten, kto sľubuje alebo dáva peniaze, alebo inšie cenné veci a výhody, aby voličia na istého kandidáta hlasovali, alebo nehlasovali. Týmto istým trestom pokutovaný má byť dľa tohoto paragrafu i ten volič, ktorý príjma peniaze alebo výhody sebe alebo príbudzným svojim dané, aby na istého kandidáta hlasoval, alebo nehlasoval. Tiež i napájanie a krmenie ku spomenutému cieľu trestané je dľa 186. paragrafu.

Nesvobodno úradníkom nikoho dať chytiť alebo zavreť protizákonne, a za bezprávne urazenie osobnej svobody úradník pokutovaný má byť dľa 193. §. žalárom jedného roku. Dľa 199. §. nesvobodno úradníkom bezprávne a protizákonne do bývania vnišť proti vôli obyvateľa, a jestli by bezprávne vnišiel a ešte i dom prekutrával, pokutovaný má byť jednoročným žalárom.

Na tieto paragrafy trestného zákona odvolávajú sa, jestli by vás úradníci nútili hrozbami alebo sľubmi pri voľbe ablegáta. Veď zákon musí každý zachovať, nie len vy, lež i úradník. Nemusíte slepo hlasovať dľa vôle úradníkov. Svobodné právo volebné máte tak, ako i úradníci.

Úradníci a vrchnosti nech volia si toho, kto sa im páči, a vy nedajte sa odstrašiť sťa slabé decká, lež tiež volte si toho, kto sa vám páči. Nedajte sa zakúpiť peniazmi alebo pijatiku. To nesluší sa na človeka kresťana, aby kupovať sa dal pri voľbe sťa nerozumná lichva na jarmoku. Judášske groše a pijatiku liberálov neprijmajte. Ukážte im, že ste nie planou lichvou a hlúpou zgerbou, za akú vás pokládajú, a za chrbtom sa vám vysmejú.

Tu je čas o nedlho, v ktorom ukázať máte celému svetu, či páči sa vám ten nový poriadok, ktorý vám liberálni ablegáti vaši, proti vašej vôli a vzdor vašim prosbám na krky zavesili.

Blížia sa voľby ablegát v. Hovorí sa, že už v oktobri rozpustený bude snem, ponač vyrovnanie s Rakúskom a vyššia kvóta nebola k prevedení v terajšom sneme. Nedarmo sme pisali pred krátkym časom, že plí liberálov nabehne na skalu. Skala táto je vyššia kvóta to jest väčšia miera pomoci pre Rakúsko, Náš ministerpredseda väčšiu kvótu sľúbil vraj Rakúsku, ako sme dosavad platili. Preto pýtal od kráľa rozpustenie snemu, aby pri nových voľbách „nové sily“ nasbieral. Tieto „nové

sily“ odhlasovať budú museť tú väčšiu kvótu, teda väčšie farchy pre krajinu. Lenže o tejto väčšej kvóte málo nám budú hovoriť páni liberáli. Nckupujte teda mačku vo vreci, lež pýtajte sa liberálov, prečo máme zase väčšiu pomoc, väčšiu kvótu platiť Rakúsku? Pýtajte sa ich, aký osov má krajina z toho nového civilného poriadku, ktorý nepáči sa ani kresťanom, ani veriacim židom!

Nové sily chcú nasoierať liberáli pri nových voľbách. Bez spôsobu nitrianskeho a stupavského to nepôjde, lebo ľud kresťanský až po krky nasýtil sa tým liberalismom, ktorý svobodu rozširovať chce pišťalkami papľuchov, záprdkami a falošnými telegrammi.

Dobre to ctia liberáli, že zbraňou slušnou neprídu ku cieľu. Preto podplácajú noviny, preto sľubujú vyznačenia a zemanstvá tým bankárom, ktorí ku voľbám hodne peňazí udelia, preto sľubujú železnice, mosty, fabriky, drevo, listie, lebo dobre vedia, že ľud nábožný kresťanský s oškľivosťou odvracia sa od nich, ktorí Boha a náboženstvo za malichernú, za ostatnú vec považujú.

Kresťania prebudzte sa! Tak držte sa pri nových voľbách, aby ste zase nariekať potom nemuseli. Smelým mužom kvitne právo a svoboda, slabé decká odstrci každý na bok. x.

Mužovia, ženy, dietky! modlite sa každodenne za víťazstvo ľudovej strany !!

POLITICKE CHYRY.

Bánffy už vo vrecku má dokument povolenia, aby snemoveň rozpustiť mohol. Už v tento týdeň bude ona rozpustená, voľby ale sa započnú tromi týždňami po rozpustení. A tak voľby sa započnú koncom októbra. Hovorí sa, že nielen v snemovni budú mnohí noví vyslanci sedieť, lež i v ministerstve sa stane premena. Najlepšie by bolo, keby sa ono celé premenilo; a keď už aj nie celé, aspoň Bánffy a Percel keby sa chce i tešit pensii.

143 židov sa hlásilo u pána Bánffyho, že vystúpi za ablegátov. Boli medzi nimi takí, ktorí nielen že na svoje útraty sa chcú nechať zvonit, lež ešte i do liberálnej pokladnice veľké summy ponúkli. Daktorí po 100 tisíc ponúkli. Pán Bánffy 40 ich prijal, a úradný apparát je povinný ich podporovať. Pekne to bude vyzerat, keď v budúcej snemovni vyslancov každý piaty šiesty mameluk obrezaný bude! Kresťanskí voličia, pamätajte, že ste kresťania, ľudia, a tak je to nižie vašej hodnosti, aby ste sa nechali pri voľbách

židom predať za päťdesiat, abo sto zlatých, jako sa lichva predáva. Od vás závisí, či sa Uhorsko v skutku stane novou Palestínou a Judeou.

Žid proti civilnému sobášu. „Alk.“ č. 235. píše, že v Marmaroši veľmi mnoho staroverských židov nič nechce počuť o civilnom sobáši a len dľa obyčaje židovskej sobierajú sa. Jeden bohatý žid vo Volovej, R. S. radšej 5000 zl. že chce opustiť, ako by mal dcéru svoju Sárú k matrikárovi poslať. Ale preto liberáli vždy tarali, že „všeobecná“ žiadosť krajiny bola za civilné manželstvo.

Co stoja nové matriky? O nových matrikách vždy to hovorili liberáli, že málo výdavkov bude pri nich. Najprv 800 tisíc zl. spomínali, a teraz už na budúci rok 979,354 zl. je určeno na matriky zo štátnej kassy. Rozumie sa, že obce šesťkrát toľko platia na matriky, tak že najmenej 6 millionov zl. výdavkov zapríčiňujú nové matriky. Ale na školy nemá štát peňazí, bo učiteľom nechceli odhlasovať väčší plat, iba 300 zl.

Liberálne klamstvo. Ľudová strana 20. sept. shromaždenie vydržovala vo Veľkom Martine (za Dunajom). Liberáli usilovali sa prekaziť shromaždenie, a preto obecné klamstvo upotrebili k tomu cieľu. V mene opáta Molnára telegrafovali farárom, že gróf Aladár Zichy nebezpečno ochorel, a preto shromaždenie musí byť vraj odložené. Avšak liberálom nik nesadnul na lep. Gróf A. Zichy prišiel, a liberálne klamstvo vyšlo na svetlo. Je to utešena strana, na ktorej bojujú písťalkami, záprdkami a falošnými telegrammi.

Aké sú volby u nás. Vo Vradišti (nitr. st.) za stoličného výborníka vyvolený bol radošovský kaplán Štefan Rovenský. Volbu zrušili, lebo vraj kaplán neplatil daň, lež jeho farár že platil daň za neho. Farár darmo svedčil, že on z dôchodku a zo základín kaplanových platil daň. Volbu zrušili, ale novú volbu nevypísali, lež jednoducho notára Jána Feketu vyhlásili za výborníka, ktorý pri volbe iba 25 hlasov dostal, kdežto kaplán 185 hlasov obdržal. Teda 25 je viac, než 185! A prečo úradníkom nerobia ťažkosti pri volbách? Veď úradníci tiež neplatia daň oni sami, lež daň odľahujú im porád pri výplate, tak že tiež povedať sa môže, že štátna alebo stoličná kassa platí daň za úradníkov. Alebo prečo nevyhlásili v Nitre za ablegáta grófa Jána Zichyho, keď Latkóczy nechcel prijať nitriansky mandát? Ale liberálom darmo vyprávaš o prave a o spravodlivosti.

Spoludržanie židov. V Trenčíne u jedného žida sklep otvoril si jeden kresťanský hodinár. Židia nemali pokoja, až kým hodinara kresťana vytisli, aby v susedstve bývajúcí hodinár žid nebol ukrátený. Žid vypovedal bydlu hodinárovi kresťanovi, lebo vraj o 100 zl. viac mu ponukli za bývanie. Je to vraj len vyhovorka žida, aby žiadosti spoluveriacich svojich vyhovel. V tom istom dome žida býva i jeden kožušník kresťan. Židia že sa už radia, ako by i tohoto kožušníka vytisli. Prečo nedržia spolu, a prečo nenapomáhajú sa tak i kresťania?

Úradní corteši. Veľký pohyb nastal medzi úradníkmi, slúžnymi, notarmi, matrikármí. Veď všeobecne hovorí sa, že v oktobri už nové volby ablegátov budú. Povinnosť úradníkov je v úrade svedomito pracovať, a nie na vládnu stranu krcťešovať. Na celom svete nerobia úradníci taký nátlak na voličov, ako u nás. Tak ku príkladu, pri ľudovom shromaždení v Malých Opatovciach (v tekov. st.) jeden notár 10 zl. pokutou sa hrozil tým, ktorí na ľudové shromaž-

denie pôjdu. Rychtárom naloženo bolo, aby ľud nepúšťali na shromaždenie. Jeden prednejší úradník po domoch chodil, aby verboval kadejakých lapajov, žeby prekázali shromaždenie vreskom a písťalkami. Len málo ľahkomyseľníkov sverboval. Nakúpili písťalek, sbierali zosmradlé vajcia. Ale záprdkoví rytieri neskoro prišli a nemohli sa pretisnúť ku lešeniu cez husté rady ľudu. Jeden žid tie najväčšie grobianstva kričal na grófa Zichyho. Slúžny a žandársky officír nič nedbali na to. Jednému remeselníkovi do uší pískal jeden židovský papľuch. Remeselník vycytil písťalku židovi a odsotil ho od seba. Hneď priskočil žandár, papľucha žida bránil, statočného remeselníka ale zajafal. Takto opisuje Nyitr. Szemle 40. č. to tekovské shromaždenie. Pán főispán smutno sa vraj díval, keď shromaždenie nemohli prekaziť. Mnoho vzdelených pánov vyslovilo sa, že toto neľudské zachádzanie ľud viac pobúrilo, ako všetky reči. Veď ľud musí vidieť, že písťalkami, záprdkami bojovať len tá strana môže, ktorá nekráča po ceste pravdy. Ľudová strana bojuje nie záprdkami, lež tichým slovom a vždy napomína ľud, aby sa výstupkov chránil.

Krajinský snem.

30. sept. v snemovni veľmožov kresťanov bolo dva razy toľko, jako liberálov. Odpoveď Percéla na interpelláciu protizákonností volebných bola odmrštená. Bánffy celkom verejne uznal, že čo hvíla rozpustí snemoveň. Viac malicherných predloh sa prijalo. Aj predloha o súdobníctve kuriálnom v záležitostiach volebných sa vo svojej všeobecnosti prijala. 8 a 9. paragrafy tak hrozne proti kňazstvu namerané ani liberálny *Keglevich* neprijal. Arcibiskup *Samassa* rečnil za predlohu vo všeobecnosti; očakávajúc, že proti slobode namerané čiastky vypršia behom pôdrobneho pojednávania. Kancelparagraf sa odmrstíť. Bánffy zo snemovne preč ušiel, keď videl, jako to ide. Všetky premeny grófom Ferdinandom *Zichy* navrhované sa prijaly. Len nech vytrvajú veľmoži, lebo vláda isto zavíta ešte s tými povynechávanými čiastkami tej predlohy. Bojíme sa, že tak pochodíme s týmto návrhom, ako sme obišli s civilným manželstvom, ktoré sa tiež odmrstilo, potom ale predsa sa len prijalo.

Volby pred dvermi.

Vláda v obave na ohromné rozširovanie sa ľudovej stránky nemôže do marca budúceho čakať.

Dieta tedy viac ako pravdepodobne v najbližšie dni rozpustená, a nové volby v okt. vypísané budú.

Ja sa tiež obávam, že bezbožní liberáli a v ich službách stojáce vrchnosli nitrianske, stupavské, giraltské ba od týchto ešte ošklivejšie kúsky aj počas najbližších volieb na celej čiare upotrebovať mieňa. Ale aj to viem, že sa v jejich nádeji sklamá, jestli — a od tohoto zá-

závisí celý výsledok — seba povedomie voličov nedopustí, aby sa ohnivé reťazi tak potrhaly, ako sa to bohužiaľ v Nitre, Stupave a Giralte stalo. V týchto troch okresoch vláda nestála o to, aby väčšinu voličov na svoju stránku získala, dosť jej bolo zo dvoch tisíc hlasov všade po 800 skortešovať a 400 všelijakými kúskami práva hlasovania zbaviť.

Takto mieni vláda aj počas najbližších všeobecných volieb pokračovať, a výlučne len od voličov závisí, či kortešantom vládnym, slúžnym a notárom na lep sadnú, alebo nie. Tam, kde je ľudová stránka silná, postavia liberáli ku príkladu jedného v osobe ľudu ináčej dosť milého liberálneho kandidáta, ktorý vo svojej bezbožnosti aj prísahu složí na program ľudovej stránky a na revisiu cirkevnopolitických zákonov, aby ho naturálne potom na diete, ako doposavád vždy jednoducho oklamal, — čože jemu sedliak po voľbách? zgerba. Takýto liberálni kandidát potom veriacich úbohých voličov tretinu získa, volebný predseda trochu viacej, ako tretinu hlasov zničí, a kandidát ľudovej stránky s jeho väčšinou, ani nevieš, kde sa ti podiel.

Jestli tedy ľud v skutku programu našemu sa prizná, tak nech neverí liberálom: že vraj čo aj tretina hlasov jednej alebo druhej obce odpadne, ľudový kandidát predsa len zvíťazí musí. Voličia každej obce nech silne podobne tuhej reťazi spolu držia.

Za nemožné držím, aby veriace kresťanstvo bez rozdielu náboženstva program ľudovej stránky tak v duševnom, ako aj v hmotnom a národnom ohľade za svoj neuznával; neverím, že by ubiedený ľud za lepšími pomerami nedychtil, ale sa bohužiaľ v každej obci zakúpiť dajú a svojich občanov jednoducho buďto za peniaze, buďto za žranicu odpredajú. S takýmito sa ľudia v celom svete každodenne stretávajú a stretať sa budeme aj my počas najbližších volebných pohybov, načo liberáli aj silne rátajú. Zrazu začnú oproti nám kortešovať a druhých nahovárať: lebo sú zakúpení, a síce nie za niekoľko korún, ale každý jeden prinajmenej za päť stoviek, alebo väčší piskáč aj za tisícku, lebo veď človek presvedčenie svoje len tak za dobré sladké slovo odpredať nemôže. A peňazi veru bude dosť, nuž veď naše dane ešte stačia, a čo by chybovalo, to za povýšenie na barónstvo, alebo zemianstvo bezbožných kresťanov a židov nadostač vystane, len by bolo komu dávať. Jestli by sa tedy zmedzi Vás dajedon Judáš v obci našiel, ktorý do posavád našej stránky privržencom bol a zrazu odpadnúť proti ľudovej stránke kortešovať začal, tomu jednoducho

neverte, alebo mu povedzte, že na vašu kožu s liberálmi darmo oldomášoval.

Co nás ľudákov v celej vlasti pri voľbách oduševňovať má, za čo sme pracovali, a začo naše srdcá horia, to my všetci dobre vieme, že sa blíži hodina, keď sa s našimi trápiteľmi tak schuti porátame. Porátame sa s ablegátmi, nezabudneme ale ani na tých úradníkov stoličných, ktorí s nami nemilosrdne, alebo nezákonnite zachádzali, teraz ale v úzkosti už desiaty raz zem a nebe sľubovať budú, — blázon ale, kto sľubom verí.

Nuž ale vláda dakomu odpustí dane, alebo prinúti Tarnóczyho, aby druhé a plané skrže vládu nám natisnuté strekačky nazad prijal; nuž ale nám jarmoky otvorí pre lichvu, a nado všetko oslobodí nás vláda od bezbožných cirkevnopolitických zákonov a oplekarov? Dečo nás oslobodí od všetkého tohoto, nuž veď práve preto pred časom rozpúšťa dietu, aby nás v budúcich piatich rokoch ešte citlivejšie urážať mohla a nás do jarma ešte užšieho vtisla.

Duchovenstvo falošne osočujú, proti ním zhanebujúci kancelaragraf uvádzajú, kaplánov so štácie na štáciu prehaňajú, kostol vo Veselom po čas sobášu žandárskymi bodákami poškvria; panským hájnikom ich predstavený do kostola chodíť zabraňuje.

Boh chráň, aby statok živý z Oravy do Liptova prešikovaný môhol byť, veď jedného Dlhánskeho občana len preto, že do susednej obce Lehoty pár volov predal a obyvateľa z Lehoty, že takovie kúpil síce celkom v smysle ministerialneho nariadenia, peňazite veľmi citive pokutovali, kde vraj jeden pan verejne z Oravy do Ružomberka kravičku dosť chatrnú prešikovať môhol.

Ľudovej strane a kňazom ten najväčší poklad kríž svätý brániť nedovolia, ale na výstave judapešianskej sa tešia z toho, keď spoluobčania naši, židia v katolíckokňazských oblekoch pod ochranou krajinskej polície pochod produkujú, kríž Spasiteľa nášeho bez pokuty poškvrnili.

Bývalého rychtára Šimeka z Brezy suspendovali, a dobre, že ho aj nezavreli, lebo s inkassovanú daň v dobrom úmysle okoliem notárovi sveriac, tento peniaze premárnil, kdež sa manipulantom stoličnej a sirotskej kassy, ktorým moc tisícov chýbovalo, a proti ktorým sám minister viedol poldruha roka inkvisíciu, nie len že vlas na hlave nepohnul, ale ešte masnú pensiu dostali.

A keď sa ľudu takieto pomery hnusia, a od liberálov sa odvráti, začnú sa mu zpočiatku podlizovať, neskorsie hrozíť, ešte neskorsí ho biršagovať, a keď nič neosoží ho jednoducho

práv ústavných zbavia. — Aj páni ablegáti liberálni sa dakedy zabudnú. Aj pán ablegát Árpád Kubinyi sa pomýlil, keď voličov na svoju stránku získať chcel takým reptaním, že keď vraj ľudová stránka zvíťazí, by evanjelici znivočenie boli. Nuž veď pán ablegát aj dosavád najviacej katolíckych hlasov mával, a kedy ho požiadali o znivočenie evanjelikov, alebo druhých vieroviznaní? Veď dnes už po celej krajine aj evanjelici húfne sa k práporu ľudovej stránky pripojujú, a sám kandidát ľudovej stránky Krupecz sa tiež naboženstvu evanjelickému priznáva. Nie pán ablegát, dnes sa chvála Bohu, všetci veriaci kresťania v tom usniesli, že boj síce trpký, ale tým slávnejší oproti neznabohom slobodným murárom a beznábožníkom viest musia.

Vo vašich rukách, ctení voličia, je tedy budúcnosť, vaša v celej širšej vlasti. Vy máte dľa vašho veľikého počtu rozhodnúť; darmo sa budete po nariadených volbách na nás kandidátov a na duchovenstvo opierať, lebo my na ten čas možno, že až veľmi hatení budeme. Vám ale iného nič zvyšovať nebude, vyvážanie hnojov, čistenie dvorov, a stobohovanie slúžnych, ale i to len do času jestli zvíťazíte, lebo títo páni po volbách tiež mávajú trocha rešpektu a vlúdnosti oproti vyvoleným ablegátom a jejich voličom. Ostatne za Krista, vlast a kráľa nič ťažkého.

Tedy s Bohom vopred za vec svätú cestou zákonitou, ale celkom smele bez obavy.

Nech žije kráľ, nech žije Vlasť, nech žije ľudová stránka!

Zoltán Zmeškal.

Ešte pred volbami,

prosíme ctených horliteľov, aby sa usilovali v tých najširších kruhoch rozširovať

Veľký

„Kresťanský kalendár
ľudovej strany.“

K dostaniu je u

Františa Bleszkány, Budapešť, VIII.

Mária-Tereziatér. 9.

Nad mohylou matkynou.

V stíni tlstej, bujnei lipy,
V sviežom hustých vetiev chládku
Horkosť pečca šumi, kypí,
Lká, volá na dobrú matku
V stíni tlstej, bujnei lipy.

Lká, volá na dobrú matku:
O rodičko milá, drahá!
Požívaj raj, rozkoš sladkú,
Pi zo zdroja nebies blaha!
Lká, volá na dobrú matku.

Pi zo zdroja nebies blaha,
Dost vystálas' na tom svete.
Krivdy, bóle, súžby dráha,
Úzkosť viedla ťa až k méte.
Pi zo zdroja nebies blaha.

Úzkosť viedla ťa až k méte.
No už v tishi vetché svleky.
Duch sa v luhov teši kvete,
V sláve plesáš večné veky,
Úzkosť viedla ťa až k méte.

V sláve plesáš večné veky,
Nevzhliadneš viac na zem túto.
Necítiš zášť, pomstu, vzteky,
Nevidíš hriech, cnosti puto.
V sláve plesáš večné veky.

Nevidíš hriech, čnosti puto,
Nie lípež práv, pržeň chrámu.
Ach nech ti niet krušno, líto:
Neznáš háveď zbojstva, klamu,
Nevidíš hriech, cnosti puto.

Neznáš háveď zbojstva, klamu,
Nedesí ťa kvil žalárov.
Nečuješ, jak pravdu lámú
Padlé chatry psých tatárov.
Neznáš háveď zbojstva, klamu.

Podlé chatry psých tatárov
Boria, lípia česť, mrav besne.
Siou s čiernou plašia márú,
Žrecom svätých lejú tiesne
Podlé chatry psých tatárov.

*Žrecom svätých lejú tiesne.
I tvoje haj rvali dieťa.
Vrahom stroja triumf, piesne,
Peklu žiarou stávy svieta.
Žrecom svätých lejú tiesne.*

*Peklu žiarou slávy svieta —
O raduj sa líba mati!
Tam hnev, trud, žas nežerie ta,
Tu tnú, plienia križa kati,
Peklu žiarou slávy svieta.*

*Tu tnú, plienia križa kati,
Tamok hodov sýtia vône.
Božská chórov hudba hrá ti,
Duša v krásach blesku tone.
Tu tnú, plienia križa kati.*

*Duša v krásach blesku tone,
Plnosť spásy chlípe sladkú.
Kosti v hrobky hrania lone,
V sviežom hustých vetiev chládku.
Duša v krásach blesku tone.*

Andrejovič.

CHÝRNIK

Meniny Veličenstva sa slavia dnešný deň, totižto 4. okt. V tenže deň otvorí veličenstvo nový budapeštiansky most nad Dunajom.

Jej Veličenstvo pravdepodobne v celom oktobri sa bude v Budapešti zdržovať.

Maria Valeria, dcéra kráľa v Ischle 25. sept. porodila dievča. Obydve sú zdravé.

Dňa 4. októbra sa bude posviacať chrám boží, dokonale obnovený v Lopašove, a hneď sa začnú tohože dňa sväté missie, ktoré budú páni p. lazaristi viedeňskí vydržiavať, a budú trvať až do 15. októbra, ku ktorým pobožnosťam celé okolie povoláva farár lopašovský. Znajúc pozhňania plné výsledky svätých missii, vrele odporúčame ct. okolitému ľudu, aby túto pohodlnú príležitosť použil.

40-ročné jubileum svojho kňazstva slávil Ignác Zimándy, farár törökbálintský. Jeho dobrostnosť nezná konca-kraja. On založil teraz ústav pre zchudobnených; školu katolícku už predtým bol vystavil na svoje útraty. Vláda síce nepamätá na jeho zásluhy, nevyprostredkovala mu vyznačenie; no to ho ale netrápi, lebo tým väčšiu zásluhu má pred Bohom a ľudoví dobrí priatelia sa usilujú svoju hlbokú úctu a povďačnosť všemožne mu preukázať.

Železná brána sa otvorila 26. sept. v prítomnosti bezpočetných cirkevných a svetských hodnostárov s veľkolepou slávnosťou.

Tlačová pravota Krestana. Ešte pred rokom stálo v Krestane, že v jednej obci k ohláškovej tabuli v noci zavesili suku, a na tabuľu napísali tieto slová:

„**Dáva sa na známosť, že táto poriadna suka do civilného manželstva vstupuje.**“

Štátny pravotár videl v týchto riadkoch búrenie proti civilnému manželstvu. Nevedelo sa, kto je pôvodca chýru, preto Gerharda Németha vzali na raport 28. sept., tento sa sám bránil. Prisažní títo tam boli: Kreith, Bölkkey, Cserven, Hegyessy, Devečič, Ferdinand, Egřeššy, Turbin, Kléh, Concha, Schnegon, Debreceny, Bamberger a Kováč.

Potom sa prečítal preklad tých riadkov. Pravotár nasilu chcel dokázať, že oplecko je podocasník; načo mu posmešne Németh povedal, aby medzi plecami nehľadal ocas, a že štátne pravotárstvo viac chuti má k žalobám, nežli k svedomitému pokračovaniu. Znamenito česal žalobníka; koniec dorady ale ten bol, že jednohlasite oslobodili Németha; štátne pravotárstvo musí zaokryť útraty.

Premena sa stane v judapeštianskom štátnom pravotárstve. Keby ona sa previedla nielen v osobách, lež i v pokračovaní úradskom, aby si štátni pravotári nepovažovali za hlavnú povinnosť, ustavične poľovať na ľudových novinkárov. Židi bez trestu strieľajú na Ježiša Krista, a my keď len spomeneme civilné manželstvo, ako žida, už nám zavesia tlačovú pravotu, že sme buriči.

V Indii toho roku veľké sucho panovalo. Ľudia radom padajú od hladu v tej najbohatšej krajine. Jedna žena nedávno svoje vlastné dieťa zjedla.

V Laibachu zas sa opätuje zemetrasenie. Obyvatelia sú veľkým strachom naplnení, že to zas tak smutno bude s nimi vyzeráť, ako pred nedávnym časom, v ktorom sa mnohé staviska porúcajú následkom zemetrasenia.

Nihilisti zas sa počínajú hýbať v Rusku. Najšli takú nihilistickú tlačiareň, dynamit atď. V podzrení sú i mnohí učenci.

Pre čapicu o život prišiel železničný sluha pri Ludašovcach. Vietor mu totižto čapicu uchytil, on za ňou letel, v ceste ho ale vlak zastihol a o nohy pripravil, po krátkom čase umrel.

Protest kresťanských žien. Noviny »Alkotmány« vo veľkom počte prinášajú pedpisy kresťanských žien, ktorými rozlieva sa zneuctenie sv. križa pri posmešnej processii ós-budavárskej. Liberálne noviny to neschvaľujú. Ale čo riekly by, keby dáka židovská vec vysmievaná bola?

Nazarení sa veľmi množia na kalvinských miestach. Okolo Segedína je ich už toľko, že osobitný cintorín im vyznačila vrchnosť. Pri vojsku je s nimi najviac galii, lebo nechcú zbroj do ruky vziať. Tak u regimentu 46. v Segedíne desať nazarenských vojakov nechcelo poslúchnuť plukovníka, darmo sa im vyhrážal so železami, so žalárom; oni stále sa vyhovárali, že by s tým Boha obrazili, keby zbroj do ruky vzali.

Kortešačka s biedou. Nasledkom neprajného počasia bieda hrozí Trenčiansku. »Nyitr. Szemle« píše, že 14. sept. poradu držali liberali v Trenč. Tepliciach. Pri porade reč bola vraj nielen o pomoci proti biede, lež zlé jazyky vraj hovoria, že radilo sa i o kortešačke ku nastávajúcim volbám. »Kto bude na ľudovej strane, nedostane pomoci!« Jeden pán vraj chválil sa

na porade, že „jestli je Boh“ i ten je liberálom, pretože práve teraz biedou navštívil Horniaky, a bieda je vraj najlepšou pomocnicou pri voľbách. Toto je v skutku „opravdové“ kresťanské smýšľanie a »opravdová« kresťanská láska liberálov.

Veľkozorlenský hajnik, Dávid Zsebelyán šiel na voze do susednej obce, flintu ale si vedľa seba položil. Táto od veľkého trasenia vypálila a guľka na smrť poranila hájnika. Na flintu treba veru veľký pozor dať.

Nový sviatok obsiahli katolíci uhorskí z príležitosti millenia, sviatok Veľkej Panej Uhorska.

Crišpi a Garibaldi nemôžu byť pyšní na svojich zednárske vychovaných synov. Syna Crišpiho totižto teraz v Amerike o dušu kurentujú, že oklamal mnohých a zvedol ženu jedného priateľa, teraz ju ale ale neverne opustil. Syna Garibaldiho ale trestná stolica pokutovala na 550 frankov, že ubil jedného len preto, lebo si na lodi náhodou na jeho miesto sadol.

Nový most peštiansky pod vrchom sv. Gerharda nad dunajom vystavený sa volá — nie, jako sa mnohí domnievali, most sv. Gerharda, lež — »most Františka Jozefa«.

Divé zvery viezol nedávno jedon celkom osobitný vlak v Amerike cez Streator. V jednej osobitnej železnej kletke bol mocný a celkom údatne vyvinutý tiger. Zrazu zbadajú dozorcovia, že kletka s tigrom spadla s vlaku. Vlak hneď nazpäť šiel. Kletku otvorenú našli, a tiger od nej asi na hodinu cesty bol rozvalený, pri ňom ale jedno trojročné dievča ležalo, hrajúc sa s jeho srstou. Hneď ho hmatli, aby nespravil koniec hračky a nezhltoľ to nevinniatko.

„**Tókió**“ nazvaného chyrečného koňa — ktorý veľakrát zvíťazil na ubiehačke — na verejnej licitácii kúpil Ondro Péchy za 100 tisíc zlatoviek vo Viedni.

Ján Aschberger, 15 ročný chlapček i s 13 ročným bratom, Ludevítom, deti jednej mníchovskej rodiny (v Bavorsku) sa nedávno rozprávali o tom, že oni pôjdu do Afriky medzi divé zvery. A v skutku v tieto poslednie dni zmizly a rodičia ich na všetky strany kurentujú.

Že 100 tisíc zlatoviek obnáša tá škoda, ktorú zapríčinil viacerým ústavom krivonosý Sigmund Fodor (Fried). Nyiregyházajský vyšetrojúci sudca ho ale dočasne na slobodu pustil.

Kráľ zlodejov. V Amerike sú pred nami ľudia ešte i v zlodejstve. Teraz tam žije jedon 75 ročný zlodej, ktorý na päťdesiat ráz ukradol vyše miliona peňazí od ľudí; volá sa on Chancov Jansov. Dnes nemá ani pol babky, lebo všetko prehrál na burse. Lahko prišlo, ľahko odišlo. Teraz sa ponosuje, že je už prístary k tomu remeslu. Policaji ale mu neveria, a veľký pozor dávajú naňho. Doposiaľ ešte nikdy ho nechytli, ani dokázať sa nemohlo nič naňho.

Nová prírážka padla občanom za krky, lebo dľa najnovšieho nariadenia ministerského kde sú potrebné peniaze na zakrytie útrat matrikárskech dľa štátnej dane treba to od občanov požadovať. Teraz už máme tedy i matrikársku prírážku. Taký je lacný ten nový poriadok. A veď už i pod spôsobom štátnej dane skoro jedon million zlatoviek platíme na ten istý cieľ.

„**Országos Pázmány Egyesület**“ má mať meno spolok katolíckych spisovateľov v Budapešti utvorený. Len škoda, že tí páni, ktorí sú v sbore

sriaďujúcom ani tolko nevedia, že i slovak môže byť katolíckym spisovateľom, nie len maďar, oni povolali od každých katolíckých novín maďarských dakoho na poradu, zo slovenských spisovateľov ale si nikoho nevšímli. Židi si veru viac važia svojích súdruhov, a z podobného spolku by nevyzavreli ani vtedy židovského spisovateľa, keby aj cigáňsky písal.

Proti pálenke nezadlho prosbu zadajú anglické dámy kráľovnej Viktorii; totižto z toho cieľu, aby sa zakázalo predávanie liehových nápojov. Tú prosbu podpísalo 7 millionov žien v 44 rečach.

Dve nové tlačové pravoty zavesili na krk ľudovým novinkárom. Jednu dostaly noviny „Magyar Néplap“, druhú ale „Alkotmány.“

Zle pochodil. Viedeňský tovaryš Ján Roshirt vošol do siene jedného žiaka, a popremával tam všetko, konečne ustatý súc, ľahol si do postele žiaka a i zaspal. Žiak po krátkom čase domov prišol a zazrel vo svojej posteli nevolaného hosťa. Hneď mu napadlo, s kým on dočinenie má. Zavrel izbu a zavolaľ policaja, ktorý nemilosrdne zobudil neokrúchaného kmína.

Vrah pre 4 krajiare. V Miškolci kupec Anton Weis o štyri krajiare vyplatil menej robotníkovi Ludevítovi Tóthovi, jako by mu bolo patrilo; a z tej príčiny ho tento hneď zabil. Vrah je už lapený.

Congrádsky kaplán, Ján Čapó bol dvoch zasľúbených sosobašil bez toho, že by títo prv boli k matrikárovi šli. Odsúdili ho teraz na 50 zl., alebo 5 dní musí v chládku sedieť.

Matrikár-apatikár vo Vrbovom vraj tak horlive zodpovedá zákonu civilného manželstva, že o nedlho bude vyznačený s krížom. Zlatý kríž už dostal, lebo sa pri jednej volbe z liberálneho ohľadu hersky zachoval; teraz zaiste diamantový kríž mu vylepia na prsá. Veď to nenie špás byť domostatkárom, lekárnikom, matrikárom, rychtárom, štátnoškolskej stolice predsedom atď. v jednej osobe! My mu zo srdca prajeme, aby aj u Boha bol v takej milosti, jako je u liberálnej vrchnosti.

Múdry vrabec. Galien Mingand v r. 1893. dal jedného vrabca do kletky, kde boly: pinkavka, stehlík a dvaja čižici. Po krátkom čase vrabec štebotal, jako pinka, spieval, jako stehlík a prevýšil v hlase oboch čižov. — Na jar ale cvrčkov do kletky pustených postavil k tej prvej kletke, a vrabec po dakolkých dňoch sa naučil dokonale cvrčkovať. Čvirikať ale nevedel, snáď preto, lebo privčas bol vziaty z hniezda.

Minister vnútra rozkázal, aby politická vrchnosť nechala shabať 21. číslo Kresťana (25. mája). Trochu prineskoro to napadlo pánu ministrovi. Na Horniakoch, jako sa nám žalujú, usilovne hľadajú četníci menované číslo.

Veľkolepú sochu vystavia kardinálovi Lavigerieovi vo fransúzskom meste „Pan“ rečenom. Veľké zásluhy má on, čo sa polepšenia stavu otrockého týčca. Odhalenie tej sochy sa stane až v r. 1897.

35 tisíc frankovú smenku (wechsel) doniesli do obchodu buchnutí kupci Milovanovic a Schwabice v Belohrade.

Armeni hífne opúšťajú Turecko, predsa ale ešte veľa buričov tam zostáva. Nedávno lapli policaji jedného obuvníka, u ktorého našli moc dynamitových nábitkov a iné nebezpečné veci pripravené.

Už 12 rokov spí v Nemecku v obci Gambke jedno dievča. Ani sa len nepohne. Kunštvonným spôsobom ho chovajú. Lekári zďaleka chodia ju obdivo-

vať, použili už všemožné prostriedky, aby ju prebudili, ale márne. Jako bedlivo len vedia, tak ju opatrujú príbudzňi.

Hrom uderil cez istý čas okolo Moskvy 600-krát do stromu, a z týchto 600-krát 300-krát do topole (tureckej vrbý). Tedy veľmi sa môže odporúčať topol, aby sa sadila okolo domu, lebo je ona takrečeno hromosvodom.

S budúcim číslom Krestana pošleme mnohým predplatiteľom prvé číslo mesačníka „Našej Nádeje,“ aby ho prečítali a aj iným čítať dali. Veľmi ho odporúča už i výborný obsah jeho a nízka cena. Sošitov o Svätosti Oltárnej aj tak nebolo ešte v slovenskej reči, podporujme aspoň tieto s predplatkami.

DOPISY.

ILLAVA 20. sept.

Vysokoctený pán Redaktor!

Dávno som sa tak chutno nezasmial, ako keď čítal som dnes jeden dopis z Ilavy v tom falešnom Krestanovi, ktorý opravdovým sa menuje, ale predsa vždy len samé opravdové liberálne hlúposti do sveta pušťa. Veď my už vieme trochu rozmýšľať, a preto chutno smeje sa, keď počúvame, že ten „opravdový krčmár“, vždy len na našich horlivých kňazov špince, ale potrimyskárom dá svätý pokoj a za vlastencov ich roztrubuje.

I na našich duchovných zle nedobre, pretože nechcú viac tísnuť káru ablegáta Jurka Kubínyho. Akýsi „ilavský gazda“ dobrú radu chce dávať nášmu p. kaplánovi, avšak sám ten „gazda“ potreboval by ešte raz chodiť do školy k pánu Macákovi, alebo k pánu Kmoškovi, aby sa naučil pravidlá cvičenia umu, aby totiž netáral hlúposti, keď chce do novin písať. Veď i ostatný žiak pána Macáka musí vedieť, že čo je čierne, to nemôže byť biele, a že čo je nebezpečné, to nemôže byť osožné. Len ten spomenutý „ilavský gazda“ akosi zle gazdoval s rozumom, lebo tára dve na tri, akoby ani rozmýšľať nevedel. Veď, či to nenie do rozpuknutia, keď opováži sa rozpisovať o »zasluhách« Jurka Kubínyho? My o jeho zásluhách, bohužiaľ, nič nevieme. Nám Illavanom ani slamy nevykonaný zdarma, ako Puchovčanom. Nepočuli sme nič o jeho rečiach na sneme, trebárs doma dobre vie ústa otvárať, zvláštne keď pivko ilavské vidí. I na birmovky rád chodí do Trenčína a španpanským vínom rád sa zavďačí p. biskupovi. Keby okno zabil na koči p. biskupa, dal by ho hneď zreparovať. Zajacov rád posielal pánom farom, aby sa modlili za víťazstvo vlasteneckej kompánie. Krstným tatinkom ochotno zostal v ilavskom kasíne. Vlastným tatinkom je toho „opravdivého Krestana“ a vždy kladie svojmu „opravdovému“ synkovi na srdco, aby dobre pucoval nevlasteneckých kňazov ľudovej strany. Či sú to nie ohromné zásluhy? O papučiach zubáckych a o pivku a guláši na výstave, tiež celý svet vie. Žeby bol proti povýšeniu platu ablegátskeho, alebo proti novému

sobášu a matrikám hlasoval, o tom nič nevieme. To vieme, že keď sa v Pešti na biskupov a grófov vrieskalo na ulici, vtedy Jurko náš nebol v Ilave.

Tieto zásluhy ten „ilavský gazda“ nespomína. On len odporúča p. kaplánovi, že vraj „dobre urobí“ keď šťastie svoje oprobuje na politickom poli. Nuž pane „gazda!“ Akým-že to spôsobom a rozumom gazdujete? Či ste bol opilý, keď ste to písal? Veď ste najprv písal, že »nenie hodno zaoberať sa kňazovi s politikou«, a hľa, predsa radíte pane gazdičko, aby p. kaplán náš šťastie proboval na politickom poli, a že keď to urobí, „dobre urobí!“ Tuším ten ilavský gazda, čo takéto balamúty písal, pregazdoval u Simpla na pive i rozum svoj.

Že hlúpy tan ilavský »gazda« starú hlavu nosí na krku, to mu uveríme; ale že sprostó smýšľa, to ešte viac veríme. Veď, či to nenie tiež ohromné hlupáctvo, keď píše, že ľudová strana „nehľadí na náboženstvo“, a predsa zazlieva jej, že poburuje kresťanskú lásku. Veď, keď nehľadí na to, či je kto katolík, či luterán, keď oboch rovnako prijma ku sebe akože, ich môže „búriť“ proti sebe? Veru pane „gazda!“ pregazdoval ste v šentíši „opravdového“ krčmára celý váš rozum. Veru zbadať, že ste sa mal ešte učiť, viac ako pol roka, z nášho Krestana. Také osolstvá na kope nečítali sme ešte nikdy, ako vaše vlastenecké hlúpoty. Také zeleniny len v liberálnej hlave môžu koreň pustiť, a len v „opravdovej“ zahrade liberálnych tláchanín môžu sa dorábäť.

Keď Jurko tak veľmi ľúbi ľud náš, povedzte mu gazdičko, aby plat svoj ablegátsky rozdal chudobe. Pivo, virštle, guláš nepotrebujeme, nech nám dá radšej na porcie a na matrikové príračky.

Pýtate sa, starý gazdičko, že kde bola ľudová strana pred dvoma-troma rokmi? Pýtajte sa Jurka Kubínyho, kde bol jeho »opravdový Krestan«, jeho opravdový potomok, pred rokom! Prečo nepoučoval ten jeho „opravdový“ syn, v ktorom sa Jurkovi zalúbilo, prečo nepoučoval už pred rokmi ľud náš k tomu opravdovému kresťanstvu? Až teraz máte opravdovú lásku k ľudu, keď ľud poznávať počína figle vaše a odvracia sa od vás.

No, keď takí sprostí „gazdovia“ budú písať do toho opravdového Krestana, potom sa už isto rozšíri múdrosť v opravdových tekvicách liberálneho tábora.

Opravdový gazda.

V LOME 14. sept. 1896.

Veľavážený pán Redaktor!

Dňa 8. sept. sviatok vo „Narodenia bl. Panny Marie“ najsv. milej Matky Božej, býva tu v Lome tak rečený „Odpust“. V tento deň prichádza sem množstvo ľudu kresťanského i nekresťanského, pretože v ten deň na veľikú hanbu a potupu katolicizmu vydržiavaný býva i jarmak a to i po čas služieb božích, a to s dovolením i cirkevnej i svetskej tudejšej vrchnosti. Po ukončení služieb božích po poľudní jeden tudejší mladík statný to šuhaj menom Jozef Nosály 18 ročný, vyučený pekarstvo, vyšiel sa prejsť medzi ľud na jarmak. Tento statný šuhaj, jako horlivý neohrozený bojovník pod zástavou sv. Kríža Kristoveho v tábore ľudovej strany, vzal so sebou i brošurky ľudovej strany. »Čo chce ľudová strana.« »Ide tatár.« „Naš ľud.“ Na jarmoku dal sa s nektorými ľuďmi do rozhovoru, boli to evanjelíci. Keď mu títo povedali, že tam u nich ani oni, ani ľud nič nevedia,

lebo ani nič nikdy nepočuli o ľudovej strane, Jožko Nosály im v krátkosti vysvetlil, čo je to »ľudová« — a čo »liberálna strana«, a aby sa o tom presvedčili, dal dvom z tých brošuriek po 1 exemplári s tým naložením, aby si to doma pílne prečítali a iným tiež čítať dali a všade ľuďmi o tom poučovali a na ľudovú stránku privádzali. Ale čo sa stalo. Keď tie knižočky rozdával, videl to jakýsi liberálny tatár, židovsko-zednársky otrok, oznamil to žandárom, dvaja žandári i hneď ta pribehli, jednomu tie brošúrky odobrali a milého šuhajca Jožku Nosály schmatli a pod bajonetami preč odšlapovali. Odšlapovali ho do židovského domu, kde boli shromaždení židia a židovskí i druhí dvaja žandári. Jožko vidiac, že je medzi židami, neohrožene reknul žandárom: čože ste ma sem medzi židov došikovali, veď je tu nie rychtársky úrad, zaviedte ma k rychtárovi, alebo k notárovi, ale nie ku židákovi. I pojali ho a pod bodákami 4 žandárov prišiel do cancellarie notárskej.

Tu začali miého Jožka inquirovať: Kde vzal tie knižočky, kto mu ich dal. Jožko odpovedal: že si doniesol z Dubovej, tam ich d. stal, keď bol na shromaždení ľudovej strany 23. aug — Ďalej mu rekli: Jako sa opovážil tie knižočky ľuďom rozdávať, že sú knižočky buričské zakázané, a ten, kto ich ľudu rozdáva, je burič, vlastizradca a. d. N. Jožko na to smeľe odpovedal: Ja neviem, žeby tie knižočky boľy zakázané, veď keď sú zakázané, prečo že ich dovoľia v Budapešti vydávať a ztade rozposielať, prečo že si ich tam v Pešti nezabránia, nekonfiškujú. Ja preto, že tie knižočky rozdávam, a že som s telom i s dušou na stránku ľudovú, nie som žiaden burič, ani vlastizradca. Ja milujem svoju vlasť, milujem statočných maďarov, zvlášte tých, ktorí sú na ľudovú stranu, nenávidím len odrodilcov. Po čas tejto inquisície matka Jožková uslyšiac, čo sa s jej synom stalo, preľaknutá beží do cancellarie notárskej. Tam jej rekli: že čo tam chce, tam nemá čo hľadať. Jakže by som nemala, veď je to môj syn ja som jeho matka, veď nič nepokradnul, žiadneho zločinu sa nedopustil, prečo že ho tedy jako dajakého lotra šlapcujú? Potom ju vystrčili von. Ja dozvediac sa, čo sa s Jožkom stalo a deje, šiel som sam do cancellarie. I pýtam sa tam za stolom sediaceho ōr-meštera: pre jakú príčinu Jožka Nosály schmatli a sem došlapovali, či dačo pokradnul? ōr-mester na zpurne odpovedal: preto, že zakázané spisy, spisy buričské rozdával, on je burič. Ja na to: tie spisy nie sú zakázané, tie spisy nie sú buričské a ani Jožko Nosály není žiaden burič. Keď sú tie spisy buričské, prečo si ich tam v Pešti nezakážu, nekonfiškujú, a tých, ktorí ich vydávajú, jako buričov nepokutujú? Najsamprv by mali zatvorit a pokutovať jeho Excellenciú grófa Ferdinanda Zichy, slavného vodca ľudovej strany. Vy nemate právo, tie spisy, tie noviny ktoré ľudová strana vydáva, habať, konfiškovať a tých, ktorí tie spisy rozširujú, ľudu rozdávu, jako nejakých

lotrov, živánov lapať a pod bajonettami šlapcovať, jako ste i tomuto statočnému mladí ovi učinil. Na to ōr-mester napaprčený odpovedal: že on má taký rozkaz. Na to ja: ukážte mi ten rozkaz. Na to on, že mi on není povinen ten rozkaz ukazovať. O i že má právo i do mojeho príbytku prist a i tie noviny, ktoré ja držím, totižto »Kreštana« mi shabať, pobrať. Na to ja: to by som rád vidieť, kto by sa opovážil tie moje noviny v mojom príbytku habať. Tam v Budapešti nech si ich ministerium habe, keď ich tam dovoľujú vydávať, tak ich potom u tých, ktorí ich držia, nemajú právo habať, konfiškovať. O i na to: že on má na to rozkaz, tie spisy, noviny ľudovej strany konfiškovať, všade kde ich najde pobrať, a toho, kto tie spisy, noviny rozširuje jako buriča a vlastizradcu lapať a patričnému úradu odovzdať. Tohoto práva vy nemáte, vetím ja na to, aby ste vy statočných ľuďmi, preto, že oni sú na stránku ľudovú a spisy tejto stránky rozširujú za buričov, za vlastizradcov vyhlašovali a jako nejakých lotrov lapať a pod žandárskymi bajonettami šlapcovať mohli, keď to činite, činite to bezprávne, jako ste to i s týmto mladíkom učinili. ōr-mester bol na to už rozpaprčený a v tej svojej rozpaprčenosti a nerozvážlivosti zvolal: Nehovorte mi, bo mám právo a moc, že i vás bajonettom preklať môžem. Ja na to odhodlane pred neho stanúc, prsá moje nastavím a neohrožene povýšeným hlasom zvolám: nože, tu stojím pred vami, tu máte moje prsá, prekoľte ma, vrazte do prs mojích váš žandársky bajonett a zbarvite si ho mojou kňazskou krvou! Na to on: nie tu, ale keď prídem do vášho domu, a budete sa mi protiviť, tam vo vašom dome vás prekoľem. Ja na to: nuž poďte a tam ma vaším bajonettom prekoľte, zavraždite. Ja som hotový za svoju vieru, za mojeho Pána Ježiša Krista krev svoju vycediť, život môj položiť, smrť podstúpiť. Nemyslíte si, že ma vašou hrozbou nastrašíte. Nebojím, neľakám, nestrachujem sa. I nastalo ticho. ōr-mester ztichnul. Po krátkom čase reknul: ale, Velebný Pane! zákonu musíme byť poslušní. Ja na to: ovšem, zákonu musíme byť poslušní, ale len takému zákonu, ktorý sa neprotiví zákonu božiemu. Jakmile nejaký svetský zákon protiví sa zákonu božiemu, takový zákon nie som povinný, ani nesmiem nemôľem poslúchať. Viacej sluší poslúchať Boha, nežli ľudi.

Ešte sme si potom pár slov jeden k druhému prehovorili, ōr-mester zostal utišený, ja tiež. Napokon podali sme si ruky a rozišli sme sa v pokoji. Jožko Nosály bol slobodne prepustený a vonku od ľudu, zvlášte od svojích dobrých kamarátov, priateľov, ľudákov so slávy-volaním u ítaný ku velikej zlosti tutejších liberálnych tatáro.

A nyní budiž mi dovoľeno ku tejto afaire v krátkosti moje poznámky pripojiť. Jožko Nosály je syn tutejších chudobných sedliackych katolíckych rodičov Martina Nosály, a Anny Kendera. Tito rodičia môžu

byť veru hrdí, pyšní, na tohto statného svojego syna. Ano milí rodičia! Hrdí a pyšní buďte na to a ďakujte z hlbín srdca Pánu Bohu, že máte tak statného syna ktorý s telom i s došou je oddaný ľudovej strane, ktorý v jej tábore pod zástavou sv. kríža Kristového tak zmužile, neohrozene bojuje za Ježiša Krista, za svätú vieru, a tuziž i za svoju vlasť, za svoj ľud, za svoj národ, na toľko, že ho preto podliacky liberálni tatári pod žandárskymi bajonettami šlapcovať dali. Toto je pre vášho statného syna — ale i pre vás — veľiká česť a sláva. Bár by všetci kresťanskí rodičia takýchto statných synov vychovávali, potom neomýlne by bol koniec podliackym židovsko-zednárskeým liberálnym tatárom, ta by ich čert bral a šťastlivá, blahoslavená by bola naša milá Uhorská krajina, potom by len platilo o nej; »extra Hungariam non est vita.« — Ale i ty statný junáku! Buď na to pyšný a hrdý a ďakuj z hlbín srdca za to Pánu Bohu, za veľikú česť si to pokladaj, že si smelý, udatný, neohrozený bojovník ľudovej strany, bo tým si zároveň i bojovník Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkve. Pyšný a hrdý buď na to, že si hoden bol za ľudovú stranu, tuziž i za Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkev už i pod žandárskymi bajonettami šlapcovaný byť.

Sláva ti, statný junáku! Len zmužile, a neohrozene bojuj i napozatým za ľudovú stranu, za Pána Ježiša Krista, za jeho sv. cirkev, za vlasť, za svoj slaviansky ľud, národ.

A nyni musíme ešte učniť poznámku na tú hrozbu, ktoru mi Örmester vyhrozoval „že ma žandárskym bajonettom prekole.“ Tedy žandár môže a smie svoj žandársky bajonett nielen do prs nejakého lotra, živáňa, zbojníka, ale i do prs tichého kňaza vraždať a to jedine preto, že ten kňaz je neohrozený bojovník ľudovej strany a tuziž i bojovník Ježiša Krista a jeho sv. cirkve. Tedy liberálna tatárska vláda používala by už žandárov i ku vraždeniu kňazov?! Veď žandári majú byť ochrancovia, obrancovia ľudu. Bo čo že znamená to slovo žandár? žandár je ozbrojenec národa, ľudu, ľudový ozbrojenec, tedy obranca a ochranca ľudu; nemá tedy ľud bajonettami vraždiť, do ľudu strielať, lež chrániť a brániť. A aj liberálna tatárska vláda používa žandárov nie na obranu ľudu, ľudovej strany, ale práve proti ľudu, proti ľudovej strane, dáva ľud trýzniť, trápiť, áno i vraždiť skrze žandárov, keď je ten ľud na svoju ľudovú stranu, keď si ten ľud svoje práva vindikuje, požaduje; liberálna tatárska, židovsko-zednárska vláda dáva moc a vládu žandárom ešte i kňazov vraždiť v kňazskej krvi bajonetti zmáčať Hľa, takieto sú všade liberálne tatárske židovsko-zednárske vlády.

Nuž a ty milý kresťane! chcel, môhol by si ešte s liberálnymi tatármi, s liberálnou židovsko-zednárskeým vládou, s týmto tvojím tyranským utlačovateľom, mučiteľom za jeden remeň fahaf, na jeho stránku ablegátov do diety voliť? Odstúp to od teba! — Zlorečená,

prekliata, kliatbou božou ztížená je každá liberálna tatárska židovsko-zednárska vláda. Zlorečení prekliatí, kliatbou božou ztížení sú všetci liberálni tatári. Zlorečení, prekliatí, kliatbou božou ztížení sú všetci, ktorí s nimi za jeden remeň fahajú. Ta sa tedy, kresťane milý ta sa všetky Uhorské krajiny kresťanské národy maďari, slováci, nemci, srbi, rumuni, hrváti, rusini, ta sa do tábora ľudovej strany pod zástavu sv. kríža Kristového.

Tu pod touto sv. zástavou udatne, zmužile, neohrozene bojujme proti nášmu všetkým nás spoločnému úhlavnému nepriateľovi, proti psohlavcom liberálnym tatárom, židovsko-zednárskeým žoldnierom, proti „zgerbe satanášovej. V tomto našom svätom boji Boh bude s nami, a keď Boh s nami, kto proti nám, ani brány pekelné nás nepremôžu so všetkou svojou liberálnou tatárskeým židovsko-zednárskeým perepuťou. Sláva, večná sláva našej zástave, sv. to krížu Kristovému! Sláva našej ľudovej strane!

Sláva všetkým jej verným bojovníkom! Sláva!!

Končím môj dopis nasledujúcou piesňou:

*Ach biedna si biedna Uhorská krajina,
Lebo ta zožiera tatárska prašina.
Liberálna strana je toho príčina,
Že ta tak zožiera tatárska prašina.*

*Horeže sa hore Uhorská krajina,
Nech ta nezožiera tatárska prašina.
Ta sa do tábora tej „ľudovej strany.“
Tá ta vyslobodí z tatárskej prašiny.
Potom budeš šťastná Uhorská krajina,
Keď bude zničená tatárska prašina,
Tatársku prašinu Uhorská krajina
Nik iný nezničí, len „ľudová strana.“
Sláva, sláva, sláva tej ľudovej strane!
Tak volajme všetci v Uhorskej krajine.
Zkáza, zkáza, zkáza liberálnej strane,
Tak nech volá každý v Uhorskej krajine.
Z tatárskej prašiny vysloboď nás Pane!
Za to ti srdečné díky všetci vzdáme.*

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Z okresu Piešťanského.

Šlachetný Pane!

Volby ablegátov sa blížia. Liberálni židia vravia: že to krvavé volby budú: Avšak rátajú na hodné rebachy, pálenice stavajú! krčmy sa rozmnožujú, tak na príklad v Drahovcách a vo filialke József. háza pálenicu jednu, a 8 krčiem mate; kdežto slávne pántstvo gr. Erd. tuná žiadnej predtým pálenice nemalo, a iba len 2 krčmy držalo. Obec Drahovska tohoto roku regal na svoju stránku vylicitovať nevládala;

lebo predtým regál ocenený na 1700 zl. židia jeho cenu na 4000 zl. vyšrófovali, a obdržiac licenciu na ôsmich miestach krčmy otvorili. — Nech potom káže, choc aj sv. Petor z neba takému ľudu, ktorý má toľko príležitosti k pijanstvu, ku hriechu: tu nezpomôžu ani sv. missie, ani nepostačia spolky striezlivosti, miernosti. Ľud náš v toľkých krčmách v hnusnom pálení prepíše božské požehnanie; a nejedon gazda, alebo gazdina pokradomky odnáša ta zbožie a iné veci tam od nich poodobiera, a skryje orgazda-žid. K vôli liberálnym židom v nazmnožených krčmách po okrese, dáva sa husto licencia k hudbe, vydržiaujú sa muziky tance skoro každú božiu nedeľu a v sviatok. Kam to všetko vedie? Mladistvá kiev regrútov a mládencov rozpáli sa a vrie, a potom zvadám, bitkám, preklínaniam, nočným krikom a túlaniam, ba krádeži i škode neni konca kraja; ba tu i tam aj mordárstvo sa prihodí. — A tu už s farbou von vyrukovať, a pravdu vypovedať musím. V Dráhovcách 13 septbra. b. r. na meno bl. P. Marie, kedy liberálni páni na poľovačke hľadali plnomocné odpustky; nuž vtedy v noci v krčme Šp. regrúti poľovali na život ľudský; od besnej pálenky rozjazreni povadili sa s druhými občanmi, jedon druhému do kmínov si ponadávali, a jedon regrút uchopiac železnú štangľu zátvorovú do ruky, s ňou tak po hlave šlahol občana L. V., že tento na zem porád klesol omračený, a bez seba ostal a do domu svojho odnesený, — ráno o 7. hodine dušu svú vypustil.

Lekári mrtvolu párali a sudcovia vyšetřovali na obličaji miesta. Dvoch regrútov četníci do Piešťan a odtiaľ do Hlohovca odvedli, — pod inkuináciou postavených. — atď. atď. Hanba a potupa je to na celú obec! Videant cousules.

Pýtam sa, odkiaľ pochádza podobné trpké ovocie? So stromu a na strome liberalismu rastie ono; krčmy a liberálne kortešačky pri volbách, smutné za sebou ťahajú následky. Správa obce D. je nedobrá. Predstavenstvo obce neni energičné. Obecní výbor na všetko, či je to dobré, alebo zlé pre obec, iba hlavou kýva; na všetko „dobre, dobre,“ vravieva; o obecné dobré nestará sa pre nič. Obec stavaním kancelárie matrikárskej zadlúžila sa. Obecnej prírážky je už 70 kr. od 1 zlatého, trebárs od sl. pántva obec za poľovačku 1300 zl. na tri roky dostala, choc aj 1000 zlatový úpis regálny odpredala, popri všetkom aj inšom dôchodku svojom, predsa ani na porcie nestačí; týto ťažko platí, opravy školy a fary zanedbáva, choc si podobné výdavky i do praelimináru kladie. Ľud v 8-mých krčmách vysedáva, hynie a upadáva, a predstavenstvo obce na to ces prsty hľadí a sa díva i s celým výborom. A keď nevedelo prekaziť onen pád zločinu spáchaného, v krčme jednej, nuž jakýže teprv potom urobí poriadok, keď občania odrazu v 8-mých krčmách začnú sa biť a mordovať? — A potom . . .

Ktože to bol ten 100 masfami premastený figliar, ktorý 4-och občanov — pravdaže loptošov a vybíjaných korhelov-bol najal a vystrojil na valne shromaždenie ľudovej strany do Piešťan, a na čelo ich bol postavil pisára notároveho s tým úmyslom, aby tam bitku medzi ľuďom zviadli, žeby takto rozohnať sa musel celý zástup ľudovej strany. Ale figel tento sa nepodaril, lež naopak, daktori občania, najmä regrúti, navrátiť sa z valného shromaždenia domov, pračku započali, zakúpencov náležite na moste pri krčme vybili, a aj rychtára boli by i notára hodne namástili, keď by sa neboli preč za horúca odpratali do domu svého.

Taký slabý a nedoživý rychtár a výbor, ktorý nezná dobre rídit a spravovať obec, a k blahobytu viest, nech radšej zařakuje za úrad a popustí miesto svoje inému emergičnejšiemu mužovi.

Veď dost je už všetkého nedobrého za toľko rokov v Dráhovcách. Toľké bremeno nemôže ba nesmie dlhšie trpeť naša ľudová strana, ak nechce aby na mizinu vyšla celá obec táto. — Nech žije ľudová strana!
Veridicus, od Váhu.

ZO ŠIPKOVEHO.

Veľavážený pán Redaktor!

Už od dávna čítam váš, mne milí časopis, Kerštan-a, a nemôžem sa dočkať toho času, abych očul aspoň len spomienku o našej malej dedinke. Obracám sa tedy k vám, s tou prosbou, aby ste tých mojich dakoľko riadkov, uverejniť láskavý bol. V našej malej dedinke je dost pekne sriadený spolok sv. Ruženca, nachádza sa u nás asi desať ruži, a veru skoro všetci sme v Ruženci, vyjmúc daktorych lenošov, ešte i daktori slobodní a slobodne sú vruženci, a za toto sriadenie sv. Ruženca môžeme podakovať jedine len nášmu prehorlivému pánu kaplánovi Ladislavovi Spohrerovi, ktorý nás tak rád má, že už druhý kráť kaplanoval u nás. Môžem i to povedať, že v našej obci sa najdu i takí ľudia, ktorým sa nepáči medlíba Ruženca, ale takých je veru málo, ba čo viac ešte i hovoria, že by sa museli zriecť všetkých radosti, a že keby sa dali do toho spolku triezlivosti, to že by im bolo vraj ožiť a umreť, ani by nám už vraj ani tej pupkovice tí naši kňazi nedopriali. No, čo sa mňa týka, ja som od tých našich duchovných to nikdy neočul, žeby sa mútiť a smútiť kázali nám, pravda kto nema chuti, ten ľahko vykrúti.

Ináč ľudová strana tu dobre stojí; v našej obci mameluk by dostal „pakuj sa,“ ale hlasu nie. Kresťan dobre nás obrobil.
Janko Skovajsa, ruženčár.

OD TEKOVSKA.

Vážený pán Redaktor!

Za čím náš ubiedený ľud túžil už pred rokami, toho sa aj dožil. Chel mať stránku, ktorá záujmy ľudu vypíše na prápor, a tie celou silou zastávať bude. Stránka tá sa už aj v našom Tekovsku zjavila, ba čo viac aj skvelé shromaždenie vydržiaovala v Malých-Opatovcách. Nechcem opisovať ľudové shromaždenie toto, nie oduševnenie ľudu, nie reči rečníkov, ktorí zo srdca našich čerpali myšlienky, keď trpké polozenie uhorského sedliaka i obchodníka pravými farbami opisovali.

Daktore maličkosti chcem len podotknúť, ktorými často obvesefuleme svoju myseľ, keď si na naše skvelé shromaždenie spomneme.

Pri tomto shromaždeniu sa nám hodne otvorily oči, bo naučili sme sa znať našich mnohých spoluobčanov, pánov židov, služných i mnohých — ver by si človek ani na to nepomyslel — kňazov.

Páni židia, dľa prestarej bezočivosti a zakorenenej prírody, ponevác teraz nie len zajače ale i ľudské kože sú na predaj, prišli s pišťaľami, a keď naši rečníci hovorili, pískali čo zbesnení. Každý mal za chrbátom jedného žandára, by ho chránil, a pán slúžny tou najväčšou radosťou očúval hudbu túto, mu ľubozvučnú. A ľud? Ten dobrák, mlčal a snášal tú be-

snotu Šmojlíko, znajúc to terajšie heslo: »žid je prvým pánom v Uhorsku.« Ako by aj nie, keď mu pán služný takú čestnú stráž udeľuje.

Páni cibulní matrikári tiež pískali so židmi, nieto div, bo nie oni židov, ale židia pánov chvostinkárov od dávna vodí. Známa vec, že v Uhorsku každý žid ma desať uradníkov vo vačku!

Pán hlavný župan, ponevác v Malých-Opatovcách niet telefonu, tiež prišol, ale len cez plot sa díval. Keď by bol volakedy stoličný výbor vedel, že v Opatovcách bude shromaždenie, a pán fõišpán bude naň zvedavý, tak by bol nechal telefon za možoIné peniaze ľudu i do Opatoviec zaviesť. Kým v Opatovcách oduševnený ľud i veriace kňazstvo sa za vieru nohama šlapajú, zaujalo, kým srdca prítomných od slz, ktoré v očiach utrapeného ľudu skvejú, pohnuté byly, kým spojené kresťanstvo troch tekovských okresov vyvynulo zástavu ľudu kresťanského, zatiaľ tí, čo mali ako vodcovia predchádzať, zaspali, ale Bohu vďak, nie všetci, len traja.

Pán farár Kormányovič nemohol prísť, bo on je dobrý hasič, už jedon spolok ľudovej strany uhasil. Teraz, keď sme mali shromaždenie, on bol tiež na shromaždení, radil sa totižto s pánom Klobukšickým o mandáte jeho pána zaťa, pri tom všetkom od tých čias, čo jeho dobrý súdruh, moravský pán administrator uprsknul, smutí za ním. I jemu prajeme potešenie.

Pánov dekanov okresu sv. benediktského tiež pohltla zem. Tekovský zázrak! A veď pán okresný školdozorca ma rád spoločnosť, ani taročkám neuhne. No, na to nebolo vyhľadov. A čo by na to hovorili stoliční páni, keď by on, zeman zo Struhár, sa pustil medzi takovú ľudovú zberbu? to nenie pre vzdelených pánov! Starký pán dekan ale mal tuhý sen, čosi sa mu snivalo o kanonii, pričom tak tuho zaspal, že aj shromaždenie ľudovej strany pomeškal. Hm, hm! Velikanské zásluhy!

No ale za to nič! Ľud náš vie, ktorí sú jeho opravdiví pratelia, rozozná on kúkol od pšenice.

Pri budúcej volbe nie páni jevrejci, ale my, voličia ľudovej strany ľudeme písať pánu Klobukšickému a jeho súdruhom Kormányovičovi atď., ku ktorej hudbe vyzýva voličov tekovskej stolice

Mišo Šidlo pislicár.

Zo SKALICE.

Vážení páni redaktor!

Dlhší čas som bol ticho, myslel som, že azda naši liberáli príjdu ku rozumu a važiac si občianske práva druhých, loterstvám nitrianskym už raz urobia koniec. Horko sme sa sklamali. Poslednie udalosti dajú mi do ruky pero, by som opísal tie všetky loterstvá, ktoré naši liberáli spáchali; Do jedneho listu všetko vpratať ani nemôžem, a preto buďte tak dobrý, pane Redaktór, a uverejnite moje listy dľa možnosti v nasledujúcich číslách.

Začnem od začiatku. Ešte aj teraz máme zadaný rekurs skrze menoslov voličov, a žiadnej odpovede neprichádza. Rok je tomu, čo sme si stoličných výbormíkov zvolili, a volbu nám ešte posiaľ nepotvrdili, ani novú nevypísali. To sa vraj len v Nitriansku môže stať. To je tá slobodná samospráva, o ktorej tak krásne rečnil pán vicišpán. Na miesto toho millennarného obeliska na Zobore mali postaviť radšej šibenicu, ako znak vladárstva nitrianskeho.

Keď bol popis voličov, prišli sem traja cudzí liberáli od stolice vyslaní, medzi nimi jedon uradník kráľovského panstva, ktorý ani slova nevie maďarsky (nitriansky hazafišág). Hádám, keď by to jeho zachádzanie známo bolo, aj by mu dali frčku.

Títo traja panáci dali sa do roboty, ráno, kým voličia boli na mestskom dome, do poriadku uviedli 40 hlasov, po obede ale za hodinku tých ostatných dve sto. Nuž a jako? Tým najväčším šibalstvom. Vynechali 170 katolíckych občanov z menoslovu a dali tam všetkých štátnych a mestských sluhov, a poľských židov.

Dľa menoslovu voličov vidno, že to niet práca jednej hodiny, ale že to mali už prichystané, tak že komissia mala ľahkú prácu. Najväčšie zásluhy si pri diele tomto získal pán mestský kapitán, švager pána čaranského farára. Hľa tak náš pán kapitán vynajšol opravdivý maďar kinč, slobodné lupeženie volebného práva.

Dľa toho nového menoslovu voličov, pán Medlen kaplán je zaiste len zvonarom, keď ho z menoslovu, v ktorom už 9 rokov jeho meno čítali, vynechali. P. Dominik je kostolníkom a pán Jakub Neumann židovský šachter, kaplánom. Dľa menoslovu tohoto sostavím magistrát a úrady mesta Skalice: Pudmister: Ferdinand Matuška, kapitány J. Friedl; radný J. Pájpach, notár Š. Mihlík; pokladník; Š. Drábek atď., rozžiháč lampy R. Mitták; dráb A. Nagy, hlasník Jano Kuba. Direktor gymnazijumu L. Juricky, gymn. sluha J. Kopesay, okresný sudcovia p. R. Horváth, J. Kubík, J. Kijáczy atď.

Konečne ale sa pýtam, páni liberáli, toto vy menujete slobodou? Vy sa opovážite chvastať s tým, že pred zákonom je každý jednaký? To veru nie len my ale ani vy neveríte.

A ponevác naši liberáli spojac sa so židami, nie len šlapú naše najsvätejšie city, lež i právo občianskeho života nám odobierajú, preto odhodlal som sa jejích činy uverejniť, by čitatelia Krestana vedeli, jak veľké nepravosti musia snášať voličia ľudovej strany. Pokračovanie budúce, zatiaľ ale ostavám vám uprimný.

Jakub Hnilička wochtr.

HOSPODÁRSTVO.

Dobré rady pre roľníkov.

Či môžeš učiť dnes, to neodkladaj na zajtrejší deň. Dnešným dňom totižto ešte vláadneš, či ale zajtra žiť budeš, o tom si neňi ubezpečený.

Najlacnejší nádenník je: milosť božská, táto nepýta ani jesť, ani piť, ani plat, ani odmenu. Pros tedy Boha, aby Boh lacného nádenníka svojej milosti toľkokrát k tvójmú boku postavil ráčil, koľkokrát to len potrebuješ.

Váš si svoju familiu, staraj sa o ňu na toľko, na koľko je ti to len možné. Nikdy nenechaj zo svojích modzgov vyskočiť tie myšlienky, že jednúc môžeš byť utisnutý na podporu svojích detí; zvlášte vo veku starom.

Šanuj si imanie. Nevyužitkuj svoje veci nad spôsob a mieru. Dobre je si písať, čo sa má každý deň robiť, lebo tak sa práca nezasťáva, čas je vopred vyrátaný. Podobne radíme vpisovať aj príjmy a výdavky.

Peniaze len na také veci vydaj, ktoré potrebuješ. Záživného jedla dopraj sebe, abys k potrebnej práci chytrý mohol vystreť ruku. Víno — stačí-li ti vačok — môžeš piť ale radšej mien, ako viac; pálenky sa tak chráň, jako úžernika.

Záži ného pokrmu dopraj aj deťom, aby sa ony vyvinuly, údatne vyrástly a tak aj tej najťažšej práci jednúc podrobiť sa v stave boly.

Pozoruj na svoje zdravie, zdravie je po živote na tomto svete ten najdrahocenejší poklad. Kebyš ale ochorel, neľutuj vynaložiť groš na lekára a na liek, lebo tým skorej vy-zdravieš, a meškáním zapríčinenú škodu tým skorej si vynahradíš.

Zostaň verný svojmu povolaniu: a je-li to len možné, aj svoje deti vychova v tomže povolaníu. Kebyš ale mal chlapca schopnosťami vo veľkej miere obdareného, len ho pošli do školy vyššej, môžeš-li to bez činenia dlžoby činiť. Dievča ale nech len doma vyrastie pri tvojom boku, pred tvojima očima.

Máš-li k čítaniu času a k predplateniu groša, drž si Kresťana, abys sa o politickom položení poučil, Herko Pátra, abys sa po ťažkej práci rozveselil, abo Našu Nádej, lebo iné podobné sošity týždenné, ači mesačné, aby sa aj ty sám cvičil a aj rozum tvojích dietok sa vyvíňoval.

Tys neni zver, preto hľaď, aby tvoje bývanie bolo príjemné, zdravé, slovom pre človeka súce.

Aspoň jedon-dva stromy zasaď každý rok.

Nežiruj nikomu, a kebyš to predsa chcel učiniť, vezmi to aj trikrát do povahy. — Radšej trp jakú-takú núdzu, jako bys mal požičaným grošom si pomôcť. Lebo lepšie je bosy zarábäť, a v čizmách potom troviť, nežli v čizmách troviť, a potom bosy sa trápiť.

Doma svezenú úrodu maj vždy uistenú. Daň riadne plať, lebo v protivnom páde aj úroky sa budú od teba požadovať.

Nepredaj nikdy: zbožie na chlieb, na seme a hnoj. — Role dobre hnoj zbytočne nevyužitkuj. Kebyš ale nemal do statočného hnoja, kúp si; také peniaze za hnoj vydané sú na dobré úroky vynaložené. Kto s roľou šporuje, roľu chce oklamať, ten seba mámi a klame.

Barva je lacnejšia, nežli doska, a preto treba doskový plot s olejovou farbou zafarbiť, aby on dlhšie trval a hnilobe tak skoro sa nepoddal.

Kuchyňskú zahrádku maj pri dome na každý pád, a dorábaj v nej zeleniny a nie ďatelinu, abo seno. Seno pod strechou drž: na semä to najvýbornejšie zbožie nechaj.

Lichvu treba dobre chovať, vtedy budeš mať dobré mlieko, dobrú prácu, dobre mäso.

Nástroje hospodárske drž pod strechou a nie pod holým nebom; lebo im hrdza viacej škodí, nežli práca.

Proti sluhom buď vlúdny a uznanlivý. Dobre znie porekadlo, že s kvapkou medu sa viac múch dá chytiť, nežli s okovom octu. Daj sa sluhovi najjesť, lebo len tak môže statočnú prácu konať.

Pri robote radšej nič nemaj na hlave, nežli bys ju v teple mal mať. Medzi robotou buď ľahko oblečený, predsa ale maj prihotovenú šatu, abys sa po práci v spotenom stave proti prechladnutiu mohol brániť.

Čistota je polovic života vo všetkých veciach a ohľadoch. Sluha, deti, dobytok, miestnosti, nástroje, zbožie, pole, ovocie: musí byť čisté; nadovšetko ale nech je čisté tvoje svedomie.

Jozef Urminčan.

Knižná polica.

Poučenie o pobožnosti božského srdca Ježiša. Vydáva braterstvo b. srdca v Detve. Cena?

Žartovné novinky „**Herko Páter**“ vychádzajú každý týždeň tu na 16, tu na 8 stranách.

Slováci v celej krajine nemajú druhých takýchto noviniek, ktoré by v duchu katolíckom zastavaly ľud a česaly, prenasledovaly lakomstvo úžerníkov a násilie židov. Cena na celý rok 2 zl., predplatiť sa môže pod nápisom: Redakcia „**Herko Pátra**“ Budapešť IV., Zsibárus u. 7.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpák a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Uctive prosíme našich ct. predplatiteľov, aby číslo obalky, pod ktorou im noviny chodia, na krajec nám naznačili ráčili, lebo takto ľahšie si do knihy zapísať môžeme.

P.-Bystrica. J. H. V tej veci sme už uverejnili jeden dopis. Slavonia. M. P. Ja už 5 týždňov redigujem »Kreštana«, ale neviem nič ani o vašom dopise ani o tých peňazoch.

Lopaššov. F. S. Úfame sa, že potom sa to obširnejšie opíše a nám pošle. Nech požehnanie božské vaše horlivé snahy správa. Srdečný pozdrav.

Piešťany. J. S. a F. B. Už mi odišla chuť od takých duchovných skokov. Vy ale môžete ešte dačo shlobiť. Prajem Vám, aby ste sa čím skorej rozlúčili k obapolnej spokojnosti. Všade dobre, doma lepšie, v zime pri teplých kachľach najlepšie.

Smolenice. P. J. Ešte 4 zl. 90 kr., lebo sme vám boli poslali 38 výtiskov.

7987. Bánkeszi. 2 zl. Adres sme premenili.

M. R. Teplička. Chybujúce čísla sme poslali; oterajška všetko riadne sa bude posilať.

Štiavnica. D. C. Žiadaným spôsobom posielame noviny, nech sa páči dobre opreť oči na nápis.

F. Elefánt. R. J. Možno, že daktorá blízka pošta zadržuje čísla, ináč sme spravili kroky v tej veci. — Aj kalendáre, nie v balíkoch poslané pohynuly na mnohých miestach, aspoň z ponosných listov to vidíme. Či si to ale vezme na svedomie taký pán poštar? Keď chudobný človek zaplatí za kalendár, a my mu ho pošlem, a dakto ho vezme, to je krádež.

2016-17. Dubnicza 4 zl. do konca mesiaca sept. za riadne chodiace 2 čísla.

Josef Mecro. Cleveland. Peniaze sme dostali.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštaru, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že poštarí väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.95-7.35 zl. Raž 6.10-6.25 zl. Jačmeň na krm 4.10-4.40 zl. do pálenic 5.20-6.00 zl. na vazu 6.50-8.00. Oves: 5.45-6.00. Kukurica 3.80-3.90. Proso: 5.25-5.50. Viedni každý mc. o 50 krov dražší.
2. Olejové zrná. Lanové semeno 08.75-09.50. Koprné semeno: 08.55-09.00.
3. Sirovi: Veľká biela fízula 7.50-8.00; tmavá 8.00-8.50. Okruhlá: 7.50-8.00, tarkavá 6.00-6.50. Šošovica 14.50-15.50. Hrach 8.50-09.50. Čistý 12.00-12.50 zl.
4. Kupecke zelené plody: Mak 15-16. Burgyňa 0.00-1.15. Cibula 5.00-7.10. Cesnak: 19-25 zl. Petrželec: 5.00-9.00. Paprika 135-140 zl.
5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.10-2.70. Slama. Na polstielanie: 1.35-1.65. Žup 1.60-1.65.
6. Siatie: Červená datelina 26-32. Lucerna 35-42 zl. Jarník 6.00-6.50 zl.
7. Hospodársky dobytok: Dovedeno bolo: a: 285 hospodárskych volov; 213 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 000-345 zl. Dojné kravy: za jeden kus 50-120 zl. Trh na ovce: Dovedeno bolo 8600 kusov oviec. Ceny: 2-16.00 zl. za páru, a 15-18 kr. za živý kilo. Svišský trh: za kilogram 16-18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.
8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26-30 zl.

Vosk 164-165. Vajcá 43-44. Loj Maslo I. 80-160 zl. II. 60-110 mc. Slanina 46.00-50. udená 51-00.00 zl.

9. Remeň funtový od 152-185 kl. teryc 135-156.

10. Kraviny vrázkované 165-175.

11. Tefaciny barnavé 12-13 kl. 420-440.

12. Tefaciny najl. víksovky 420-440, stredné 350-365 ažené a vrázkované 330-340, blysk. remeň nejlepší 150-155 prsné listy 165-170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Hl. spolupracovníka dočasne zastupuje: Čachtičan.

Do svojej kolárskej dielne prijmem hneď dvoch zručných pomocníkov.

Spolu odporúčam sa ctenému obecstvu k vyhotoveniu kočov a vozíkov. Na požiadanie dodám tieto vyhotovené i od košača a sedlara solidno a lacno.

JÁN OLEJČEK,

kolár v Turč. Sv. Martine.

Lurdská voda

zo zázračného prameňa, v pôvodných litrových sklenicách je k dostaniu — **jedine** —

u Gustáva Stampfl,

v Budapešti VIII. Gólya-ulica čís. 28.

Gena bezpoplatku spolu so zabaleniím 2 zl. 10 kr. ďalej ručníky Sv. Veroniky s hodnovernými listinami, kus za 1 zl.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE

LEN VYDAVATEL'STVO

„KREŠTĀNA“

PRIJIMA.

— BUDAPEST, —

Prater-ulica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hred sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knižočky pre údy občianskych spolkov a knižočky splácováce.

Kus týchto 12 stranových knižoček so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné Odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohlade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-úlica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.